

คุณภาพเนื้อของโคที่เลี้ยงด้วยเปลือกสับประรดเป็นอาหารหยาบ

จุฑารัตน์ เศรษฐกุล¹ ญาณิน โอภาสพัฒนกิจ¹ และจันทร์พร เจ้าทรัพย์²

¹คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

²คณะเกษตรศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบสมรรถภาพการผลิต คุณภาพซาก และคุณภาพเนื้อของแม่โคนมคัดทั้งขุนด้วยผลพลอยได้จากสับประรดหมักหรือข้าวโพดหวานหมัก โดยใช้แม่โคนมคัดทั้งที่มีระดับสายเลือดของโคพันธุ์โฮลสไตน์ ฟรีเซียนไม่ต่ำกว่า 68.75 เปอร์เซนต์ มีน้ำหนักเริ่มต้นเฉลี่ย 355 กิโลกรัม จำนวน 10 ตัว แบ่งโคทดลองออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 5 ตัว กลุ่มที่ 1 ได้รับอาหารข้นและผลพลอยได้จากข้าวโพดหวานหมัก (CS) กลุ่มที่ 2 ได้รับอาหารข้นและผลพลอยได้จากสับประรดหมัก (PS) โคทั้งสองกลุ่มได้รับอาหารข้นที่มีระดับโปรตีน 11 เปอร์เซนต์ วันละ 3.56 กิโลกรัมวัตถุแห้ง และอาหารหยาบแบบไม่จำกัด (*ad libitum*) ตลอดการทดลอง และส่งเข้าฆ่าเมื่อแม่โคมีน้ำหนักประมาณ 620 กิโลกรัม ผลการศึกษาพบว่าแม่โคกลุ่ม PS มีอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่าแม่โคกลุ่ม CS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (0.97 ± 0.09 และ 0.66 ± 0.05 กิโลกรัมต่อวัน ตามลำดับ) มีอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนักตัว (10.85 ± 0.68) ดีกว่าแม่โคกลุ่ม CS (17.54 ± 0.93) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และมีแนวโน้มใช้ระยะเวลาในการขุนสั้นกว่าแม่โคกลุ่ม CS เฉลี่ย 92 วัน ($p = 0.056$) ด้านคุณภาพซาก พบว่าแม่โคกลุ่ม PS มีเปอร์เซ็นต์เนื้อแดงรวมสูงกว่าแม่โคกลุ่ม CS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (72.68 ± 0.40 และ 66.77 ± 1.01 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ) แต่แม่โคกลุ่ม CS มีเปอร์เซ็นต์ไขมันรวมสูงกว่าโคกลุ่ม PS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (18.34 ± 1.20 เปอร์เซนต์ และ 15.00 ± 0.70 เปอร์เซนต์) แม่โคกลุ่ม CS มีเปอร์เซ็นต์ T-bone และเปอร์เซ็นต์สันท้อง (flank) (4.62 ± 0.25 และ 2.09 ± 0.13 เปอร์เซนต์) ต่ำกว่าแม่โคกลุ่ม PS (7.45 ± 0.66 และ 2.92 ± 0.21) อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ผลการศึกษาด้านคุณภาพเนื้อ พบว่าแม่โคกลุ่ม PS มีค่าความสว่างของเนื้อ (L^*) สูงกว่าแม่โคกลุ่ม CS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (39.52 ± 0.54 และ 35.84 ± 1.34 ตามลำดับ) ($p < 0.05$) โดยชนิดของอาหารหยาบไม่มีผลต่อค่าสีแดง (a^*) สีเหลือง (b^*) ค่าความเป็นกรด-ด่าง องค์ประกอบทางเคมี และค่าแรงตัดผ่านเนื้อของแม่โคทั้ง 2 กลุ่ม ด้านเปอร์เซ็นต์เครื่องในรวม และผลพลอยได้จากกระบวนการฆ่าพบว่า แม่โคทั้ง 2 กลุ่ม มีเปอร์เซ็นต์เครื่องในรวมเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ขณะที่แม่โคกลุ่ม PS มีเปอร์เซ็นต์ผลพลอยได้จากกระบวนการฆ่าสูงกว่าแม่โคกลุ่ม CS (27.84 ± 0.30 และ 25.23 ± 0.27 เปอร์เซนต์) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

เมื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการเลี้ยงแม่โคขุนพบว่า การขุนแม่โคนมกลุ่ม PS มีต้นทุนการผลิตจากฟาร์มต่ำกว่าการขุนแม่โคนมกลุ่ม CS (35,025.98 และ 43,790.61 บาท/ตัว) ขณะที่แม่โคกลุ่ม PS ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่าแม่โคกลุ่ม CS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ทั้งจากการจำหน่ายแม่โคขุนมีชีวิต (-2,153.98 และ -11,803.41 บาท/ตัว) ผลตอบแทนจากการจำหน่ายซากเย็น (5,021.41 และ -4,897.78 บาท/ตัว) และผลตอบแทนจากการจำหน่ายชิ้นส่วนที่ได้จากการตัดแต่ง (19,074.96 และ 9,624.05 บาท/ตัว) โดยแม่โคทั้ง 2 กลุ่มมีผลตอบแทนจากการขายเครื่องในและผลพลอยได้จากกระบวนการฆ่าไม่แตกต่างกัน (5,920.22 และ 6,028.52 บาท/ตัว) ($p > 0.05$)

Beef Quality of Steers Fed Pineapple Wastes as a Roughage Source

Jutarat Sethakul¹ Yanin Opatpatanakit¹ and Chanporn Chaosap²

¹Department of Animal Production Technology, Faculty of Agricultural Technology, KMITL, Bangkok 10520

²Department of Agricultural Education, Faculty of Industrial Education, KMITL, Bangkok. 10520

ABSTRACT

This study was conducted to investigate the effect of roughage source on productive performance, carcass, and meat quality in culled fattening dairy cows fed with by-product silages either from pineapple or sweet corn. Ten culled crossbred dairy cows of over 68.75% Holstein Fresian with averaged initial body weight 355 kg were divided into two groups: group I cows (n=5) were fed with corn by-product silage *ad libitum* (CS) and group II cows (n=5) were fed with pineapple by-product silage *ad libitum* (PS). All cows were fed with concentrate, containing 11% CP, at the rate 3.56 kg DM/day and slaughtered at 620 kg live weight. The results showed that average daily gain and feed efficiency of PS group were better than those of CS group (0.97±0.09 kg/d and 13.18±1.68 VS 0.66±0.05 kg/d and 18.29±1.29, respectively) (p<0.05). The PS group tended to have a shorter period of fattening averaged at 92 d compared to CS group (p=0.056). For carcass quality, PS group had higher percentage of lean (72.68±0.40 and 66.77±1.01 %, respectively) but lower percentage of fat than CS group (15.00±0.70 and 18.34±1.20%, respectively) (p<0.05). For percentage of retail cuts, CS group had lower percentages of T-bone and flank (4.62±0.25 and 2.09±0.13, respectively) than PS group (7.45±0.66 and 2.92±0.21, respectively) (p<0.05). For meat quality, PS had higher lightness (L*) than CS (39.52±0.54 and 35.84±1.34, respectively) (p<0.05). There was no effect of roughage source on redness (a*), yellowness (b*), pH values, chemical composition and Warner-Brastler shear force. The effect of roughage source on average internal organs percentage was not found (p>0.05). The PS group had higher percentages of by-product than CS group (27.84±0.30 and 25.23±0.27%, respectively) (p<0.05).

For analysis of economic return of dairy beef production, it showed that PS group had lower cost of production than CS group (35,025.98 and 43,790.61 bath/head, respectively) (p<0.05), but

PS group had higher return in term of live cattle sale (-2,153.98 and -11,803.41 bath/head, respectively), in term of cold carcass sale (5,021.41 and -4,897.78 bath/head, respectively) and especially in term of retail cut sale (19,074.96 and 9,624.05 bath/head, respectively) compared to PS group ($p < 0.05$). However there was no effect of roughage source on income from internal organs and by-product (6,028.52 and 5,920.22 bath/head, respectively).